věřitele zajmuty, vykoná se zájem pro pozdější věřitele poznámkou v protokole zájemním, podobně jak tomu jest při zájmu hmotných věcí movitých (§ 296 ex. ř. poukazující na § 257 ex. ř.).

III. Právo zástavní vzniká tedy k pohledávkám:

1. Doručením zákazu placení poddlužníkovi;

2. Zájemným popsáním nebo poznámkou v zájemním protokole, pokud jde o papíry v § 296 ex. ř. vytčené. Právo zástavní k pohledávkám vzniká však i jiným způsobem, totiž vkladem knihovním. Vede-li se totiž exekuce na pohledávky knihovně zjištěné, třeba k jich zájmu vkladu práva zástavního do knihy veřejné. Vázne-li však již smluvené právo podzástavní (subpignus conventionale) na knihovně zjištěné pohledávce exekutově ve prospěch pohledávky vykonatelné, stačí k zájmu: knihovní poznámka vykonatelnosti. Zároveň s nařízením knihovního zápisu, zakáže se poddlužníkovi platiti (§ 320 ex. ř.).

IV. Účinky zástavního práva ku pohledávkám nabytého jsou:

1. obmezení disposice exekuta zabavenou pohledávkou;

2. povinnosť uložená exekutovi § 301 ex. ř. Exekuční soud nařídí totiž k návrhu exekventa poddlužníkovi, by se ve 14 dnech vyjádřil o jistých okolnostech v § 301 uvedených a pro posouzení bonity Zabavené pohledávky důležitých (zejména nezná-li pohledávku, zda, pokud se týče na jakém plnění vzájemném je závislou povinnosť placení a t. d.). Návrh takový může ostatně exekvent učiniti již v žádosti za povolení zabavení. Stalo-li se tak, nařídí se soudem exekuci povolujícím současně se zákazem placení poddlužníkovi, by se o pohledávce ve smyslu § 301 vyjádřil. V takovém případě sečká se však s rozhodnutím o návrhu na přikázání pohledávky (neboť i tento návrh může již v návrhu exekučním býti obsažen [§ 303 srv. 264 odst. 2. ex. ř.]) až do vypršení zmíněné 14denní lhůty (§ 303 ex. ř.). Na konec doložiti sluší, že předpis § 301 ex. ř. neplatí, jde-li o pohledávky, jež příslušejí exekutovi proti erára nebo fondům veřejně spravovaným (§ 302 ex. ř.).

Zájem soukromý.

I. Pojem.

V nejširším slova smyslu značí slovo zájem soukromý jistý svémocný akt, jistý akt libovůle a zakázané svépomoci k tomu cíli provedený, by pro domnělý nárok zjednána byla náležitá jistota bez intervence soudní a úřední svémocným uchopením se cizích předmětů. Řád právní nemůže trpěti svémocnost; již právo římské zapovídalo přísně zájem soukromý; takovéto zakázané svépomoci dopouštěl se jmenovitě věřitel, jenž odňal dlužníkovi dlužný předmět k uspokojení svému nebo svémocně dohnal dlužníka svého k tomu, aby mu plnil; za trest pozbyl dle tak zv. decretum divi Marci (jež asi vydáno bylo v použití legis Juliae de vi privata — § 10) své pohledávky a musil opět vydati to, co si přisvojil nebo čeho nabyl.

II. Právo soukromé.

Právo rakouské připouští jen výjimečně a za určitých obmezení zájem soukromý; tak stanoví § 1321 o. o. z. na ochranu držitele za účelem vlastní ochrany a k odvrácení značnější škody dle obdoby § 344 o. z. z., že ten, kdo na pozemku svém přistihne cizí dobytek, není již proto oprávněn zabíti jej; může jej vhodným násilím zahnati, nebo utrpěl-li

škodu od dobytka, vykonati zájem soukromý na tolika kusech dobytka, aby měl dosti k odškodnění svému. Avšak musí v 8 dnech s vlastníkem dobytka se vypořádati, nebo vznésti žalobu na soud, jinak povinen jest pak zajmutý dobytek vydati. K tomu připojuje § 1322 o. o. z.: Zajmutý dobytek musí být vydán též, jestliže vlastník poskytne jinou přiměřenou jistotu. Aby se toto právo zástavní mohlo ku platnosti přiváděti, nepředpokládá důkazu viny na straně vlastníka zajmutého dobytka (rozh. ze dne 14. listopadu 1877 č. 5748 sb. č. 6654). Rozhodnutí toto vylučuje však zájem soukromý, jestliže zabloudil dobytek na cizí půdu náhodou, a to obdobou závěrečné věty § 1320 o. o. z., avšak přiznati že neprávem; neboť § 1321 o. o. z. připouští zájem soukromý ve všech případech, kde cizí dobytek se na cizí půdě přistihne, bez rozdílu, zda o tom vlastník věděl čili nic, stalo-li se tak s jeho přivolením čili nic. Moment viny má jen vliv na náhradní povinnost a rovněž tutéž účinnost jeví moment nedbalosti nebo náhody. Jakkoli pak zapovězeno jest zabíti onen dobytek, přece nelze upříti pro případy značného nebezpečí, jako ku př. když ocitnou se na cizím pozemku zlí, kousaví nebo dokonce snad vzteklí psi a ohrožují vlastníka, příslušníky jeho rodiny nebo jeho zvířata, že zabití takto nebezpečných zvířat bude do jisté míry i nezbytným (rozh. ze dne 24. července 1879 č. 7493 sb. č. 7550). Není pochybností však o tom, že i vlastník pozemku oprávněn jest prozatím zajmouti cizí dobytek, jejž na svém pozemku přistihne, a žádati na základě § 1321 o. o. z. za soudní uschování jeho (rozh. ze dne 13. září 1873 č. 9102, sb. č. 5081); předpokládá se tu ovšem, že vlastník dobytka se s ním nevypořádá nebo zpěčuje se mu dáti jinou přiměřenou jistotu.

III. Právo veřejné.

I v jednotlivých zákonech práva veřejného dovolen jest zájem soukromý; tak zejména dle § 63 zák. lesního pro ten případ, když dobytek neoprávněným způsobem do cizích lesů vehnán byl nebo tam z nedbalosti vpuštěn, má průchod ustanovení (závěrečná věta) § 1321 o. o. z. Nelze-li však zajmouti kozy, ovce, vepře a drůbež, může vlastník dobytek tento zabíti, nesmí však si ho přisvojiti, nýbrž nechati zdechlinu na onom místě vlastníku (§ 65 zák. les.). Byl-li dobytek do lesa zahnán jen k zachránění před nějakým nebezpečím, jemuž by jinak neunikl (ku př. vánice, bouře, krupobití), nedovoluje se soukromý zájem, avšak škoda tím způsobená musí býti nahražena (§ 66 zák. les.).

Poškodil-li pozemek polní nějaký dobytek, nenáležející do stáda obecního střeženého obecním pastuchou, má ochranný personál polní vykonati zájem jeho a odevzdati jej místnímu představenému, kterýž učiní další kroky ku zjednání náhrady škody (nař. min. ze dne 30. ledna 1860 č. 28 ř. z., §§ 18—20). Při škodách způsobených na statku polním zvířaty práv jest vlastník jejich za náhradu způsobené škody bez rozdílu, zda zájem zvířat oněch proveden byl čili nic, a to i tehdy, když zvířata tato s jinými spojena byla ve stádo a nějakému pastýři svěřena (nař. min. ze dne 30. ledna 1860 č. 28 ř. z.). Každý majitel honby oprávněn jest zvěř, která do jeho loviště vstoupí, chytiti, zastřeliti nebo jinak zabíti (§ 4 pat. ze dne 28. února 1786, sb. Kropáčkova sv. II. str. 488). Jestliže pán myslivosti zastihne v lovišti svém kočky nebo slídící psy ve vzdálenosti aspoň 380 m. od nejbližšího stavení (domu), může je zabíti nebo dáti k tomu rozkaz (§ 40 čes. honeb. zákona).